

jedan

Lukasa sam prvi put videla jednog lepog popodneva krajem prošlog jula. Naravno, tada nisam znala ko je on... u stvari, kad malo bolje razmislim, nisam čak znala ni šta je on. Sa zadnjeg sedišta automobila mogla sam da vidim samo neku kreaturu obučenu u zeleno kako se vuče po Stendu po onoj vrućinčini; slabašnu i ofucanu kreaturu sa zlatnom slamom umesto kose i hodom – evo, i sad se smejem kad ga se setim – hodom koji je šaputao tajne u vazduh.

Vraćali smo se sa kopna.

Otkako je, pre mesec dana, dao prvu godinu na fakultetu, moj brat Dominik je bio sa prijateljima u Norfoku. Nazvao nas je tog jutra da nam javi da se i on vraća kući. Po redu vožnje, njegov voz je trebalo da stigne u pet i zamolio nas je da ga sačekamo na stanici. E sad, tata obično ne podnosi da ga prekidaju dok piše (dakle, nikada), a ionako mrzi da ide bilo gde. I pored uobičajenog gundanja – zašto dečko ne uzme taksi? šta fali autobusu? – po iskri u njegovim očima mogla sam da zaključim da se ipak raduje što će ponovo videti Dominika.

Nije da je tati smetalo što sve vreme provodi sa mnom, ali otkako je Dom bio na faksu, izgledao mi je kao da mu nešto u životu fali. Ja imam šesnaest godina (tada sam imala petnaest), a tata četrdesetak. To su teške godine – za oboje. Odrastanje, obaveza da budeš odrastao, ženske stvari, muške stvari, suočavanje sa emocijama koje nijedno od nas ne razume... nije to lako. Ne možemo uvek jedno drugom da pružamo ono što nam je potrebno, bez obzira na to koliko se trudili, ponekad nam je potrebno da imamo nekoga u sredini, nekoga kome možemo

da se obratimo kada stvari postanu preteške. Ako ništa drugo, Dominik je uvek znao kako da bude u sredini.

Naravno, nije to bio jedini razlog što se tata radovao što će ga ponovo videti – na kraju krajeva, Dominik je njegov sin. Njegov dečak. Bio je ponosan na njega. Brinuo je zbog njega. Voleo ga je.

Kao i ja.

Ali, iz nekog razloga, ja nisam bila toliko uzbuđena kao tata. Ne znam zašto. Nije da nisam želela da ga vidim – jesam. Samo... Ne znam.

Imala sam neki osećaj.

„Kejt, jesi li dobro?“, pitao je tata kad je došlo vreme da pođemo.

„Zašto ne odeš sam?“, predložila sam mu. „Taman možete da se ispričate kao otac i sin.“

„Ma daj, pa sigurno će hteti da vidi i sestricu.“

„Dobro, daj mi minut. Povešću i Diferu.“

Tata se stravično plašio da vozi sam, još od onda kad je mama poginula u saobraćajnoj nesreći pre deset godina. Ja pokušavam da ga ohrabrim, ali nemam srca da ga pritiskam.

I tako smo se odvezli na kopno i pokupili Dominika sa stanice. Tada se cela porodica Makenovih nagurala u poluraspadnutu „fijestu“ i krenula natrag na ostrvo. Tata i Dominik su sedeli napred; ja i Difer nazad. (Difer je, inače, naš pas. Veliki, crni, smrdljivi pas sa belom štraftom preko jednog oka i glavom veličine nakovnja. Tata kaže da je on mešavina tvora i magarca.)

Dominik nije zatvarao usta otkako je ubacio ranac u gepek i seo u kola. Faks ovo, faks ono, pisci, knjige, magazini, žurke, ljudi, lova, klubovi, svirke... zastao bi samo da pripali cigaretu, što je bilo otprilike svakih deset minuta. To njegovo pričanje je bilo monolog, brbljao je kao lud... „Kažem ti, tata, ne bi vero- vao, čoveče... 'ej, bre, sad ti mi proučavamo *Istenderse* to je, kao,

nešto u vezi sa *popularnom kulturom*, šta god to bilo... i, da, pazi ovo, prvo predavanje, kapiraš? Sedim ja i slušam matorca koji mrsi o glupom marksizmu ili već čemu, boli me uvo, ja totalno nezainteresovan, kad on odjednom stane i pogleda me i kaže: *Zašto ne zapisujete?* Nisam mogao da *verujem*. *Zašto ne zapisujete?* Čoveče! A ja sam kapirao da je suština faksa u izboru, razumeš? U disciplini samoobrazovanja, u slobodi da učiš prema svom ritmu..."

I tako dalje, i tako dalje, i tako dalje.

Nije mi se dopalo.

Način na koji je govorio, konstantno psujući, način na koji je pušio i mahao rukama kao isfolirani intelektualac... bilo je neprijatno. Bilo mi je neprijatno – osetila sam onu vrstu nelagodnosti koju osetiš kad neko tvoj, ko ti je jako blizak, odjednom počne da se ponaša kao totalni idiot. I nije mi se dopalo ni to što me je ignorisao. Kao da nisam ni bila tamo, toliko mi je pažnje poklonio. Osećala sam se kao stranac u sopstvenim kolima. Tek kad smo se približili ostrvu, Dominik je zastao da uzme vazduh, okrenuo se, protrljao Difera po glavi („Hej, Dif“) i konačno se i meni obratio.

„Dete, je l' sve u redu? Kako ide?“

„Zdravo, Dominik.“

„Šta bi? Drugačije mi izgledaš. Čoveče, šta uradi s kosom?“

„To sam i ja tebe htela da pitam.“

Nasmehio se i prošao rukom kroz svoju sveže ofarbanu, superkratku plavu kosu. „Sviđa ti se?“

„Lepo je. Kao da si izašao iz *Čuvara plaže*. Je l' tako izgledaju svi u Liverpulu?“

„Ne, ne izgledaju svi *tako*“, rekao je i prošao rukom kroz svoju kosu. „Lep stil. Kako se to zove – jež?“

„Ježevi imaju bodlje“, rekla sam mu i popravila traku. „Ovo je perje.“

„Perje? Da, kako da ne.” Povukao je dim. „Šta ti misliš, tata?”

„Mislim da joj dobro stoji”, rekao je tata. „I, u svakom slučaju, radije bih da imam u kući ježa nego neonacističkog surfera.”

Dominik se nasmejao, i dalje gledajući svoju kosu. „*Und was denkst deiner Liebbling davon?*”

„Šta?”

„Sajmon”, rekao je. „Šta Sajmon misli?”

„Nemam pojma.”

„Niste valjda raskinuli?”

„Dominik, ne budi dete. Sajmon mi je samo prijatelj...”

„To on *hoće* da ti misliš.”

Uzdahnula sam. „Ja sam mislila da čovek odraste kad ode na faks.”

„Ja ne”, rekao je i složio facu. „Ja obrnuto.”

Tada su počele da mi se vraćaju sve loše uspomene u vezi sa Dominikom. Bockanje, podrugljivi komentari, konstantno ismevanje, to kako se prema meni uvek ponašao kao prema glupoj klinici... Pretpostavljam da je to bio jedan od razloga što nisam baš bila oduševljena što se vraća – *nisam* htela da me više tretiraju kao glupu kliniku, posebno ne oni koji ne mogu da se ponašaju u skladu sa *svojim* godinama. A to što me već godinu dana *niko* nije tretirao kao morona samo mi je otežalo stvar. Bila sam se odvikla. A kad nisi navikao na nešto, onda je teže istrpeti. I zato sam se nervirala.

Taman kad sam se sva nakostrešila, Dominik je ispružio ruku i nežno me dodirnuo po obrazu.

„Kejt, drago mi je da te vidim”, rekao je s nežnošću.

Na trenutak je bio onaj stari Dominik kojeg sam poznavala pre nego što je odrastao, *pravi* Dominik, onaj koji se brinuo o meni kad je trebalo brinuti o meni – moj veliki brat. Ali on se skoro istog trenutka okrenuo, slegnuo ramenima kao da mu je neprijatno i ponovo postao onaj dobri stari bučni Dominik.

„Ej, tata”, zagrmeo je. „Kad ćeš da nabaviš nova kola?”
„A zašto bih nabavljao nova kola?”
„Zato što su ova sranje.”
Baš lepo.

Ostrvsko nebo ima neko svoje jedinstveno svetlo, neku svetlucavost koja se preliva i menja sa raspoloženjem mora. Nikada nije ista, ali je uvek ista, i kad god je vidim, znam da sam blizu kuće.

A kuća je jedno malo ostrvo po imenu Hejl. Dugačko je oko četiri kilometra i široko oko dva, a sa kopnom je povezano kratkom stazom koja se zove Stend, uzanim putem koji premošćuje vodu. Najčešće čovek ne bi ni znao da je to staza, niti da je ovo ostrvo, jer je između ostrva i kopna najčešće samo jedan potez trske i smeđeg mulja. Kad je plima, voda pokrije put za oko metar i po i ništa ne može da prođe dok se plima ne povuče. Tada opet znaš da je ovo ostrvo.

Kada smo tog petka po podne prišli ostrvu, plima je bila niska i Stend se pružao pred nama jasno i čisto, sijajući na suncu – bio je to jedan uzdignut puteljak od svetlosivog betona, sa belim ogradama i pešačkim stazama sa svake strane i sa grubim, kamenim nasipima koji su se spuštali u vodu. Iza ograda, voda je sijala onim srebrnim sjajem koji je dolazio sa kasnim popodnevom i baškario se tu do uveče.

Bili smo otprilike na pola Stenda kad sam ugledala Lukasa.

Vrlo jasno se sećam tog trenutka: Dominik je grmeo od smeha u vezi sa nečim što je ispričao i pipkao se po džepovima tražeći cigarete; tata se trudio da izgleda kao da mu je to zanimljivo i pomalo umorno se češao po bradi; Difer je, kao i obično, sedeo uspravno u svojoj pozi *ja sam ozbiljan pas u kolima* i povremeno treptao; a ja sam se izvijala s jedne na drugu stranu da bih bolje videla nebo. Ne... mogu ja i bolje. Sećam se *tačno* svog položaja. Leva ruka mi je bila prebačena preko Diferovih leđa, a šaka

uronjena u prašinu i pseću dlaku na čebetu na zadnjem sedištu. Ukočila sam se u tom položaju, držeći se desnom rukom za otvoreni prozor... Sećam se vrlo precizno. Sećam se dodira toplog metala na dlanu, gume oko stakla, osvežavajućeg vetra na prstima...

To je bio trenutak kad sam ga prvi put ugledala usamljenu priliku na kraju Stenda, na levoj strani, leđima okrenutu nama, kako korača prema ostrvu.

Osim što sam poželela da Dominik prestane da brblja, prva pomisao mi je bila kako je čudno što neko hoda po Stendu. Ovde ljudi ne pešače baš često. Najbliži grad je Molton (odakle smo se upravo vraćali), koji se nalazi na kopnu, nekih petnaest kilometara odavde, a između Hejla i Moltona nema ničega osim kućica, farmi, pustare, travnjaka za ispašu i pokojeg paba. Meštani zato ne idu peške, jer ni nema gde da se ide peške. A ako idu u Molton, onda idu kolima ili autobusom. Jedini pešaci koji se ovde mogu videti su oni što posmatraju ptice, lovokradice ili, vrlo retko, ljudi (kao ja) koji jednostavno vole da šetaju. Ali, čak sam iz daljine mogla da vidim da se ova prilika nije uklapala ni u jednu od pomenutih kategorija. Ne znam kako sam znala, ali znala sam. I Difer je znao. Digao je uši i počeo da njuška radoznalo.

Kad smo se približili, prilika je postala jasnija. To je bio mlađić, ili dečak, sa kojeg su visile ofucana zelena majica kratkih rukava i široke zelene pantalone. Oko struka je vezao zelenu vojničku jaknu, a preko ramena je prebacio torbu od zelenog platna. Jedina nezeleno stvar na njemu bile su prljave, crne čizme. Iako je bio omanji, nije bio baš toliko nizak koliko mi se u prvom trenutku učinilo. Nije bio nešto mišićav, ali ni žgoljač. To je teško objasniti. Odisao je nekom skrivenom snagom, nekom elegantnom snagom koja se videla u njegovom držanju, u načinu na koji je hodao...

Kao što sam već rekla, sećanje na Lukasov hod uvek mi izmami osmeh na licu. Sećam ga se veoma živo i ako sklopim oči, mogu da ga vidim i sad. Opušten, skakutav hod. Lep i ujednačen. Ni prebrz ni prespor. Dovoljno brz da negde stigne, ali ne prebrz da nešto propusti. Gibak, budan, rešen, ali ipak neopтереćen i bez taštine. Hod koji je istovremeno pripadao svemu i bio totalno odvojen od svega što ga okružuje.

O ljudima može mnogo da se kaže na osnovu toga kako hodaju.

Kad su se kola približila, shvatila sam da su tata i Dominik prestali da pričaju. Odjednom sam postala svesna čudne, gotovo nestvarne tišine u vazduhu – ne samo u kolima nego i napolju. Ptice su prestale da pevaju, vetar je stao, a u daljini je nebo sijalo najintenzivnijom plavom bojom koju sam ikada videla. Bilo je kao u filmu, u jednom od onih usporenih, koji se vrte u apsolutnoj tišini, kad počneš da se ježiš i kad *znaš* da će nešto zapanjujuće da se desi.

Tata je vozio ujednačeno, kao što uvek vozi, ali je meni izgledalo kao da se jedva krećemo. Mogla sam da čujem šuštanje guma po suvom putu i hućanje vazduha pored prozora. Mogla sam da vidim belasanje ograde kraj puta i po tome sam znala da se *krećemo*, ali ipak mi je izgledalo kao da se razdaljina između nas i njega ne smanjuje.

Bilo je čudno. Skoro kao u snu.

A onda, sasvim iznenada, vreme i razdaljina kao da su počeli da se miču i našli smo se u istoj ravni sa momkom. Tada je okrenuo glavu i *pogledao me*. Direktno. (Kad sam nedavno tati to ispričala, rekao je da je i on imao isti osećaj – da je Lukas gledao pravo u njega, kao da je on jedina osoba na celom svetu.)

To je bilo lice koje nikada neću zaboraviti. Ne samo zbog lepote – mada je Lukas neosporno bio predivan – već zbog čudesnog osećaja da je *iznad* svega. Iza tih svetloplavih očiju, i

neuredne kose, i tužnog osmeha... iza svega toga bilo je nešto drugo.

Nešto...

I dalje ne znam šta.

Dominik je prekinuo magiju gurnuvši glavu kroz prozor i progundavši: „Šta je *ovo*, majke ti?”

I momak je nestao, proleteo i ostao u pozadini kad smo mi sišli sa Stenda i zamakli ka istočnom delu ostrva.

Htela sam da se okrenem. Snažno sam želela da se okrenem. Ali nisam mogla. Uplašila sam se da ga više neće biti.

Ostatka putovanja se sećam mutno. Sećam se da je tata nekako čudno šmrknuo i da me je pogledao u retrovizoru, pročistio grlo i pitao me je da li sam dobro.

Sećam se i da sam mu odgovorila: „Aha.”

I sećam se da je Dominik pitao: „Kejt, je l' ga ti znaš?”

„Koga?”

„Onog luzera, klošara... To u šta si zijala.”

„Umukni, Dominik.”

Nasmejao se i počeo da me imitira – „*Umukni, Dominik...*” – a onda prešao na nešto sasvim deseto.

Sećam se i da je tata s nekom netipičnom samouverenošću promenio brzinu i nagazio gas kad smo krenuli uz Blek Hil. Kao kroz maglu se sećam i da smo prošli pored znaka *pazi traktori*, samo što se T i R nisu videli od žbunja, pa je izgledalo kao da piše *pazi aktori* i kad god prođemo tuda, neko od nas se uvek toga seti i kaže nešto kao: *Pazi, Džon Vejn, ili Hju Grant, ili Bred Pit*, ali ne sećam se ko je spomenut tog popodneva.

Tada sam neko vreme bila negde drugde.

Ne znam gde.

Jedino čega se sećam je neko čudno zujanje u glavi, nalet tuge i uzbuđenja kakav nikada ranije nisam osetila. I verovatno ga nikada više neću ni osetiti.

Kao da sam još tada znala šta će se dogoditi.

Tokom prošle godine često sam se pitala šta bi se dogodilo da tog dana nisam videla Lukasa. Da smo prešli Stend deset minuta ranije ili deset minuta kasnije. Da je Dominikov voz kasnio, da nije bila oseka. Da je tata u povratku stao da sipa benzin. Da se Lukas vratio dan ranije odakle god da je bio došao, ili dan kasnije...

Šta bi se onda dogodilo? Da li bi sve bilo drugačije? Da li bih ja sada bila drugačija osoba? Da li bih bila srećnija? Tužnija? Da li bih imala drugačije snove? A Lukas? Šta bi bilo sa Lukasom da ga nisam videla tog dana? Da li bi on i dalje...

I onda se setim da je takvo razmišljanje potpuno besmisleno. Šta bi, kad bi...

Nije ni bitno.

Videla sam ga i to ništa više ne može da promeni.

Te stvari, ti trenuci koje doživljavamo kao posebne, oni umeju da ti se stope sa stvarnošću, i što smo bili dalje od Stenda – dalje od tog trenutka – to se moje uzbuđenje smanjivalo. Kad smo skrenuli na krivudavu stazu koja vodi do naše kuće, ono zujanje u glavi je skoro nestalo i svet se vratio u nešto nalik na normalu.

Kola su se drmusala po stazi, a ja sam gledala poznate prizore: stabla topole i sunčeve zrake koji su se probijali kroz granje, zelena polja, neravan putić, a zatim i staru sivu kuću, koja je stajala tako mirno i primamljivo na zalasku sunca. A iza svega toga, na večernjoj svetlosti su svetlucali plaža i more. Osim jednog usamljenog broda na horizontu, more je bilo prazno i mirno.

Tata mi je jednom ispričao kako ga ovaj deo Hejla, istočna strana, podseća na kuću iz detinjstva u Irskoj. Ja nikada nisam bila u Irskoj, tako da ne znam. Ali znam da volim sve u vezi sa ovim mestom – mir, divljinu, ptice, miris soli i morske trave...

Volim čak i ovu ofucanu kuću sa trulim krovom i neravnim zidovima i razbacanim, dozidanim prilepcima i poluraspadnutim barakama. Možda nije najlepša kuća na svetu, ali je moja. Ja tu živim. Ja sam tu rođena.

Ja tu pripadam.

Tata je parkirao kola u dvorištu i ugasio motor. Ja sam otvorila vrata. Difer je iskočio i počeo da laje na Ritu Grej, našu komšinicu, koja je šetala svoju labradorku. Ja sam izašla iz kola i mahnula joj. I ona je meni mahnula. U tom trenutku nas je preleteo par labudova, mašući krilima na povetarcu. Labradorka je počela da kidiše na njih i da laje kao luda.

„Nikada ih neće uhvatiti”, prokomentarisao je tata.

Rita je slegnula ramenima i nasmešila se. „Dobro će joj doći malo vežbe, Džone. Oh, zdravo, Dominik, nisam te prepoznala.”

„Vozdra, gospođo G”, uzvratio je Dom i uleteo u kuću.

Labradorka je već bila na pola staze. Jezik joj je visio dok je buljila u prazno nebo.

Rita je odmahнула glavom i uzdahnula. „Prokletu pseto, ne znam zašto se... oh, Kejt, da ne zaboravim. Bil je zamolila da joj se javiš u vezi sa onim sutra.”

„Okej”

„Biće kod kuće do devet.”

„U redu. Hvala.”

Rita je zatim klimnula glavom tati i otišla za svojim psom, zviždućući i smeškajući se. Mahala je povocem, a njena crvena kosa je lepršala na povetarcu.

Primetila sam kako je tata gleda.

„Šta?”, rekao je kad je video da ga gledam.

„Ništa”, nasmejala sam se.

Dominik je unutra bacio svoj ranac na pod i krenuo uz stepenice. „Zovi me kad bude klopa”, doviknuo mi je. „Idem da dremnem. Mrtav sam.”

Vrata su se zalupila za njim.

Bilo mi je čudno što je još neko u kući. Uznemiravalo me je. Pretpostavljam da je to zato što sam navikla da budem sama sa tatom. Navikla na naše zvuke, na našu tišinu. Navikla na naš mir i usamljenost.

Tata je podigao Dominikov ranac i prislonio ga uza zid. Nasmehio mi se kao da je hteo da me umiri, pošto mi je pročitao misli. „Kejt, on je samo jedno veliko dete. Ne misli on ništa loše.”

„Da, znam.”

„Biće sve u redu. Ne brini.”

Klimnula sam glavom. „Hoćeš nešto da pojedješ?”

„Ne sada. Daj mu jedno sat-dva, pa ćemo svi zajedno da ručamo.” Nagnuo se i zategao mi traku u kosi. „Perje, kažeš?”

„Perje”, potvrdila sam.

Popravio mi je traku, odmakao se od mene i pogledao me. „Baš ti stoji.”

„Hvala”, nasmejala sam se. „Nisi ni ti loš. Jesi li video kako te Rita gleda?”

„Ona svakog tako gleda. Gora je od njene ćerke.”

„Uvek pita za tebe, znaš?”

„Čuj, Kejt...”

„Zezam se, tata”, rekla sam mu. „Nemoj da brineš.”

„Ko brine?”

„Ti. Stalno brineš.”

Časkali smo tako par minuta, ali videla sam da je jedva čekao da se vrati na posao. Stalno je gledao na sat.

„Idem da zovem Bil”, rekla sam mu. „Posle ću da izvedem Difera u šetnju. Napraviću nam nešto za klopku kad se vratim.”